

Sygn. akt II Ka 357/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Koninie II Wydział Karny w składzie :

Przewodniczący : SSO Marek Kordowiecki

Sędziowie : SO (...) Miastkowska - spr

SO Waldemar Cytrowski

Protokolant : st. sekr. sąd. Irena Bąk

przy udziale H. L. Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 10 i 31 stycznia 2014 roku

sprawy J. N. (1) i Z. N.

oskarżonych z art. 207 § 1 kk

na skutek apelacji, wniesionej przez obrońcę oskarżonych

od wyroku Sądu Rejonowego w Koninie

z dnia 1 października 2013 roku sygn. akt II K 268/12

1. Zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że oskarżonego J. N. (1) uniewinnia od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa z art. 207 § 1kk.
2. Utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy w pozostałej części.
3. Zasądza od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe za postępowanie odwoławcze w 1/2 części i wymierza jej opłatę w kwocie 60 złotych za to postępowanie, a w części uniewinniającej kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

W. C. M. K. (...) M. E.

UZASADNIENIE

J. N. (1) i Z. N. zostali oskarżeni o to, że w okresie od lipca 2010 roku do 28 lipca 2011 r. w G. nr 13 gm. K. pow. K. znęcali się fizycznie i psychicznie nad J. N. (2), w ten sposób, że bili ją, szarpali za odzież, wyzywali słowami powszechnie uznawanymi za obelżywe, pluli na nią, zabraniali korzystać z łazienki i wody tj. przestępstwo z art. 207 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 1 października 2013 r. w sprawie o sygn. akt II K 268/12 Sąd Rejonowy w Koninie wobec oskarżonego J. N. (1) warunkowo umorzył postępowanie karne na okres próby jednego roku przyjmując, że czyn polegający na tym, że w okresie od 1 stycznia 2011 roku do 28 lipca 2011 roku w G., gm. K. naruszył nietykalność cielesną J. N. (2) uderzając ją ręką w głowę stanowi przestępstwo z art. 217 § 1 k.k.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy również wobec oskarżonej Z. N. warunkowo umorzył postępowanie karne na okres próby jednego roku przyjmując, że czyn polegający na tym, że w dniu 13 maja 2011 roku w G., gm. K. popychała

J. N. (2) i szarpała ją za kończyny górne powodując obrażenia ciała naruszające czynności narządów ciała na czas poniżej 7 dni stanowi przestępstwo z art. 157 § 2 k.k.

Nadto na podstawie art. 67 § 2 k.k. Sąd Rejonowy oddał oskarżonych pod dozór kuratora.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca oskarżonych J. i Z. N., zaskarżając powyższy wyrok w całości i na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a polegający, w szczególności na błędnym przyjęciu, iż oskarżeni swoim zachowaniem popełnili przyjęte przez Sąd I instancji przestępstwa na szkodę J. N. (2), podczas gdy wnikliwa ocena całego zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że zarówno J. N. (1), jak i Z. N. nie popełnili czynów im przypisywanych;
- obrazę przepisów postępowania, która miała istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 167 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k., poprzez nie przeprowadzenie przez Sąd I instancji uzupełniającej opinii biegłego, względnie powołania innego biegłego z dziedziny medycyny sądowej, w sytuacji, w której opinia biegłego J. K. jest niezupełna, niekategoryczna, co ma fundamentalne znaczenie dla rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności karnej oskarżonych, co więcej wydanie na jej podstawie wyroku w zaskarżonym kształcie jest rozstrzygnięciem istotnych w niej wątpliwości na niekorzyść J. i Z. N.;
- obrazę przepisów postępowania, która miała istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 192 § 2 k.p.k., poprzez nie przesłuchanie oskarżycielki posiłkowej J. N. (2) z udziałem biegłego psychologa w sytuacji gdy zaistniały wątpliwości co do stanu psychicznego świadka, zdolności postrzegania lub odtwarzania przez nią spostrzeżeń, na co wskazywało zachowanie oskarżycielki posiłkowej podczas rozpraw, jej labilna postawa emocjonalna, treść złożonych zeznań, silny konflikt osobisty z oskarżonymi, a w szczególności stan zdrowia i zaawansowany wiek oskarżycielki posiłkowej.

W oparciu o powyższe zarzuty obrońca oskarżonych na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonych J. i Z. N. od przypisanych im czynów ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd odwoławczy zważył co następuje

Apelacja obrońcy oskarżonych okazała się częściowo zasadna i doprowadziła do zmiany zaskarżonego orzeczenia co do oskarżonego J. N. (1).

Słusznie podnosi skarżący, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwalał na przypisanie oskarżonemu J. N. (1) popełnienia przestępstwa z art. 217 § 1 k.k.

Należy zgodzić się ze skarżącym, że zeznania oskarżycielki posiłkowej, które miały stanowić podstawę do przypisania oskarżonemu J. N. (1) popełnienia czynu z art. 217 § 1 k.k. budziły wątpliwości.

Przede wszystkim sama oskarżycielka posiłkowa nie potrafiła wskazać daty rzekomego uderzenia jej w głowę przez oskarżonego wskazując jedynie czasookres w którym zdarzenia miało nastąpić. Ponadto żadne inne dowody (osobowe czy też z dokumentów) nie potwierdziły, że zdarzenie takie miało miejsce. W szczególności nie było żadnych świadków tego zdarzenia, a sama oskarżycielka posiłkowa po rzekomym uderzeniu nie udała się do lekarza celem przeprowadzenia badania.

Trafnie w apelacji obrońca oskarżonego J. N. (1) podniósł, że wersja oskarżycielki posiłkowej nie znalazła potwierdzenia w jakimkolwiek materiale dowodowym. W szczególności nie potwierdziły jej zeznania świadków I. G. i A. N.. Z ich zeznań wynika bowiem jedynie, że między oskarżonymi a oskarżycielką posiłkową istnieje wieloletni

konflikt na tle rodzinnym i majątkowym, ale osoby te nie były bezpośrednimi świadkami zdarzeń z udziałem oskarżonych, a relacje ich opierają się jedynie o informacje, które przekazała im oskarżycielka posiłkowa.

Słusznie podniósł również skarżący, że przeprowadzona w sprawie opinia biegłego z dziedziny medycyny sądowej nie potwierdziła u oskarżycielki posiłkowej obrażeń w obrębie głowy. Z dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy nie wynika, aby oskarżycielka posiłkowa zgłaszała się po pomoc medyczną w związku z jakimkolwiek naruszeniem jej nietykalności cielesnej przez oskarżonego J. N. (1).

Powyższe dowody, a w szczególności niejasne, odosobnione i niekonsekwentne co do zdarzenia z udziałem oskarżonego J. N. (1) zeznania oskarżycielki posiłkowej, nie pozwalały – jak trafnie podnosi apelujący - jednoznacznie stwierdzić, kiedy i czy doszło do naruszenia jej nietykalności cielesnej, co zmusiło sąd odwoławczy do uniewinnienia oskarżonego J. N. (1).

Natomiast zarzuty apelacyjne, kwestionujące winę oskarżonej Z. N. okazały się niezasadne.

Nie potwierdził się zarzut dotyczący błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, a polegający na przyjęciu, że oskarżona Z. N. dopuściła się czynu z art. 157 § 2 k.k.

Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych jest słuszny tylko wówczas, gdy zasadność ocen i wniosków wyprowadzonych przez sąd z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego, nie odpowiada prawidłowości logicznego rozumowania i adekwatności ze wskazaniem doświadczenia życiowego. Zarzut ten nie może sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami sądu wyrażonymi w uzasadnieniu wyroku ale musi wskazywać, jakich mianowicie konkretnych błędów w zakresie zasad logicznego rozumowania, dopuścił się sąd w ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Analiza materiału dowodowego w niniejszej sprawie wskazuje, iż sąd meriti w sposób wyczerpujący i dokładny przeprowadził postępowanie dowodowe, gromadząc materiał dowodowy, dający podstawę do podjęcia merytorycznego rozstrzygnięcia o winie oskarżonej Z. N.. Tak zgromadzony materiał dowodowy, zdaniem sądu okręgowego, poddał rzetelnej oraz kompleksowej analizie i ocenie.

W niniejszej sprawie oceny wartości poszczególnych dowodów dokonano pod względem ich wewnętrznej spójności, wzajemnych relacji, z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, bez wykroczenia poza ramy przysługującej sądowi swobodnej oceny dowodów. Do takiej konkluzji prowadzić musi analiza pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia, w których Sąd zaprezentował tok swojego rozumowania oraz wskazał, którym dowodom, w jakim zakresie i dlaczego dał wiarę, a którym i na jakiej podstawie tego waloru odmówił.

Sąd I instancji w oparciu o całościowy, a nie wybiórczy jak to zarzuca obrońca oskarżonego, materiał dowodowy, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i w oparciu o te ustalenia wyciągnął prawidłowe wnioski, przypisując oskarżonej winę w zakresie dokonanego przestępstwa z art. 157 § 2 k.k.

W oparciu o zebranie dowody sąd rejonowy słusznie ustalił, że w dniu 13 maja 2011r. w G., gm. K. doszło do zdarzenia z udziałem oskarżonej Z. N. i oskarżycielki posiłkowej, kiedy to oskarżona Z. N. popychała J. N. (2) i szarpała ją za kończyny górne, co spowodowało obrażenia ciała naruszające czynności narządów ciała na czas poniżej 7 dni.

Świadczyły o tym przede wszystkim zeznania oskarżycielki posiłkowej, które w tej części sąd I instancji słusznie uznał za wiarygodne, gdyż znajdowały potwierdzenie w zebranych materiale dowodowym.

Nie można zgodzić się z apelującym, że nagrania na płytach CD, przedstawione przez obronę dyskwalifikują zeznania oskarżycielki posiłkowej. (...) te są jedynie fragmentami jakichś sytuacji, które pozostają bez wpływu na treść zeznań oskarżycielki posiłkowej.

To, że na nagraniu oskarżycielka posiłkowa trzyma nóż w ręku o niczym nie świadczy, tym bardziej, że oskarżycielka posiłkowa w dalszych zeznaniach wskazała, że być może nożem tym „kroiła chleb”, czego nie da się wykluczyć.

Z kolei nagrania na drugiej z przedstawionych płyt z uwagi na bardzo słabą jakość nie pozwoliły na zrozumienie treści zawartych tam wypowiedzi.

Zdaniem sądu odwoławczego te dowody nie mogły prowadzić do podważenia wiarygodności zeznań oskarżycielki posiłkowej.

Jak trafnie wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku sąd rejonowy wersja zdarzenia z dnia 13 maja 2011r. znalazła również potwierdzenie w zeznaniach świadka A. T., która jako pracownik Urzędu Gminy w K. interweniowała w miejscu zamieszkania oskarżycielki posiłkowej po zaistniałej sytuacji.

Należy również zgodzić się z sądem rejonowym, że zeznania oskarżycielki posiłkowej znajdowały potwierdzenie w zaświadczeniu lekarskim, które przedstawia opis obrażeń występujących u oskarżycielki posiłkowej w dniu 16 maja 2011r. (k. 18). Wreszcie zeznania te znalazły odzwierciedlenie w opinii biegłego z dziedziny medycyny sądowej, która potwierdza dane zawarte w przedmiotowym zaświadczeniu (k. 145).

Wbrew twierdzeniu obrony, zdaniem sądu odwoławczego opinia ta potwierdza, iż mechanizm powstania obrażeń wykazuje korelację z lokalizacją i charakterem obrażeń powstałych u oskarżycielki posiłkowej, bowiem sińce zlokalizowane w obrębie ramion i przedramion mogły być efektem szarpania za kończyny górne, a siniec po prawej stronie pleców mógł powstać na skutek uderzenia się o twardy przedmiot m.in. w wyniku wcześniejszego popchnięcia.

Należy zaznaczyć, że w swoich wyjaśnieniach oskarżona Z. N. przyznała, że w dniu 13 maja 2011 roku doszło do zdarzenia między nią a oskarżycielką posiłkową, a w chwili szarpania się o firany, ta ostatnia mogła się uderzyć o fotel czy krzesło (k. 156).

Niesłuszny jest zarzut obrony, dotyczący obrazy art. 167 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. Należy zgodzić się z sądem rejonowym, że opinia wydana przez biegłego z dziedziny medycyny sądowej jest pełna i jasna, a nadto nie zawiera żadnych sprzeczności, a zatem nie wymagała uzupełnienia.

Opinia ta została wydana w trakcie toczącego się postępowania sądowego, a okolicznością podlegającą udowodnieniu było to, czy obrażenia ciała jakich doznała oskarżycielka posiłkowa zgodnie z opisem na karcie 18 akt naruszają czynności narządów ciała na czas powyżej 7 dni, czy też na czas poniżej 7 dni oraz czy mogły powstać w okolicznościach przez oskarżycielkę posiłkową podanych (k. 32).

Przedmiotowa opinia udzieliła odpowiedzi na postawione pytania, nie pozostawiając żadnych wątpliwości i potwierdzając jednocześnie treść zaświadczenia lekarskiego znajdującego się na karcie 18 akt.

W wyniku jej wydania nie pojawiły się też żadne wątpliwości, które należałoby rozstrzygać na korzyść oskarżonych, a więc nie można mówić o naruszeniu art. 5 § 2 k.p.k.

Dokonując prawidłowej oceny materiału dowodowego, w oparciu o przepis art. 7 k.p.k., możliwym było ustalenie prawdziwej wersji zdarzenia, w związku z czym nie pojawiły się wątpliwości, które trzeba by rozstrzygnąć już tylko w oparciu o przepis art. 5 § 2 k.p.k.

Należy podkreślić, że jeżeli z materiału dowodowego sprawy wynikają różne wersje wydarzeń, to nie jest to równoznaczne z istnieniem nie dających się usunąć wątpliwości w rozumieniu art. 5 § 2 k.p.k., bo w takim wypadku sąd orzekający zobowiązany jest do dokonania ustaleń na podstawie swobodnej oceny dowodów, skoro są to wątpliwości związane z problemem oceny dowodów, a więc ocenić, który z wzajemnie sprzecznych dowodów zasługuje na wiarę, a który tego waloru nie posiada. Jeżeli sąd dokona ustaleń na podstawie swobodnej oceny dowodów, odpowiadającej zasadom logiki i doświadczenia życiowego i w zgodzie z przepisem art. 410 k.p.k., a ustalenia te są stanowcze, to nie może zachodzić obraza art. 5 § 2 k.p.k., przy czym zasada in dubio pro reo nie oznacza obowiązku wyboru przez

sąd najkorzystniejszej dla oskarżonego wersji, lecz zakaz czynienia niekorzystnych domniemań w sytuacji, gdy stan dowodów nie pozwala na ustalenie faktów.

Nie dochodzi więc do naruszenia dyrektywy zawartej w art. 5 § 2 k.p.k. wtedy, gdy wprowadzie istnieją dwie grupy przeciwstawnych sobie dowodów, ale ustalając przebieg wydarzeń, sąd orzekający oprze się na dowodach, które wspierają przyjęty stan faktyczny, z jednoczesnym przedstawieniem argumentacji przemawiającej za takim wyborem i wskazaniem dlaczego nie dał wiary dowodom przeciwnym. Zatem zasada określona w art. 5 § 2 k.p.k. nie ma zastosowania, gdy w sprawie istnieją sprzeczne (konkurencyjne) wersje zdarzenia i sąd zgodnie z wymogami art. 7 k.p.k. wybierze jedną z nich, przy czym dla oceny, czy nie naruszono zakazu zawartego w art. 5 § 2 k.p.k., co wyżej już wskazano, nie są miarodajne wątpliwości samej strony, co do treści ustaleń faktycznych.

Dlatego nie może odnieść skutku twierdzenie obrony, że naruszono w postępowaniu przed sądem I instancji podstawową zasadę procesu karnego wyrażoną w art. 5 k.p.k. poprzez nierozstrzygnięcie na korzyść oskarżonych niedających się usunąć wątpliwości. Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, a świadczący o winie oskarżonej Z. N. nie daje podstaw do wysnuwania jakichkolwiek wątpliwości.

Chybiony jest również zarzut apelacji dotyczący naruszenia art. 192 § 2 k.p.k. Zdaniem sądu okręgowego nie zachodziła potrzeba przesłuchania oskarżycielki posiłkowej z udziałem psychologa gdyż wcześniej przeprowadzone badanie sądowo-psychologiczne wykazało, że oskarżycielka posiłkowa była mimo swego wieku zorientowana we wszystkich kierunkach prawidłowo i rozumiała otaczającą ją rzeczywistość, nie miała problemów z pamięcią i nie wykazywała żadnych tendencji do konfabulacji (k. 163-164).

Treść tej opinii nie dawała zatem żadnych wątpliwości co do stanu psychicznego świadka, zdolności postrzegania lub odtwarzania przez niego spostrzeżeń. Natomiast postawę oskarżycielki posiłkowej prezentowaną na rozprawie należało ocenić mając na uwadze powyższą opinię jak i jej wiek oraz przeżycia związane z długotrwałym konfliktem rodzinnym.

Mając powyższe na uwadze zasadnie sąd rejonowy uznał, że oskarżona Z. N. jest winna popełnienia przestępstwa z art. 157 § 2 k.k.

Należy podzielić również stanowisko sądu rejonowego, że wina oskarżonej i społeczna szkodliwość jej czynu nie były znaczne, a zatem zasadnym było warunkowe umorzenie postępowania karnego wobec oskarżonej Z. N..

Jednocześnie nie znajdując innych podstaw do zmiany bądź uchylenia zaskarżonego wyroku, a branych pod uwagę z urzędu, na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. Sąd odwoławczy orzekł jak w wyroku, dokonując jego zmiany w wyżej wskazanym zakresie i utrzymując go w mocy w pozostałej części.

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze orzeczono na podstawie 627 k.p.k. w zw. z art. 629 k.p.k., art. 632 pkt 2 kpk w zw. art. 13 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych (tj. Dz. U. 1983, Nr 49, poz. 223 z późn. zm) obciążając oskarżoną Z. N. kosztami postępowania odwoławczego w 1/2 części i wymierzając jej opłatę w kwocie 60 zł. Natomiast w części uniewinniającej oskarżonego J. N. (1) kosztami procesu na podstawie art. 632 pkt 2 obciążono Skarb Państwa.

W. C. M. K.(...) M. E.